

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยเรื่อง "ชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย" มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อและนามสกุล ตลอดจนความเชื่อและค่านิยม ที่สะท้อนออกมาจากการตั้งชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ใน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังต้องการแสดงให้เห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย ข้อมูลที่ใช้ ในการวิจัยเป็นชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ 11 กลุ่มที่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงแสน ได้แก่ ลาว ไทลื้อ ไทใหญ่ เมี่ยน จีนฮ่อ ม้ง พม่า ลัวะ ว้า อาข่า และลาหู่ โดยเก็บข้อมูลจากทะเบียน ราษฎร อำเภอเชียงแสน ประกอบกับการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มชาติพันธุ์

ผลการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์ในการตั้งชื่อและนามสกุลของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มี เอกลักษณ์ที่เหมือนและแตกต่างกัน บางกลุ่มชาติพันธุ์มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ในขณะที่ บางกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อและนามสกุลก็มีความ หลากหลายทั้งที่เป็นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์เอง และภาษาของกลุ่มที่มีอิทธิพลในพื้นที่เช่น ภาษาไทยและภาษาจีน สำหรับค่านิยมในการตั้งชื่อที่พบเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคล ความใกล้ชิดกับธรรมชาติ และการนับถือบรรพบุรุษเป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ ของชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ ได้แก่ เรื่องการรวมกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ และ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ในขณะที่เดียวกันก็มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งชื่อและนามสกุล กล่าวคือ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย วาทกรรม "คน ชายขอบ" การปะทะสังสรรค์กับสังคมภายนอก และปัญหาการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วน ปัจจัยภายในได้แก่ ความรู้สึกถึงความเป็นคนไทย และการไม่ยึดถือขนบธรรมเนียมปฏิบัติเดิม

คำสำคัญ: ชื่อ, นามสกุล, กลุ่มชาติพันธุ์

Abstract

The research monograph "Names and Surnames of Ethnic Groups in Chiang Saen District, Chiang Rai Province" aims to compare names and surnames among ethnic groups in Chiang Saen District, Chiang Rai Province in the aspect of principles for naming, languages used, and the reflected believes and values. In addition, the study intends to show the tendency of change and factors influencing the change in patterns of names and surnames of the ethnic people. Data were gathered from 11 ethnic groups in Chiang Saen District, Chiang Rai Province naely Lao, Tai Lue, Tai Yai, Mien, Haw, Hmong, Myanmar, Lua, Wa, Akha, and Lahu. Data were collected from the civil registration in Chiang Saen District and the researchers' fieldwork.

Results show that principles for naming are varied across ethnic groups. Some ethnic groups have their own naming principles while other are influenced from other groups. In relation to languages, some ethnic groups use their own languages for naming while other borrow from Thai and Haw, which are more influential in the area. Concerning values, it was found that names and surnames of ethnic groups reflect auspicious values, nature and seniority. Factors influencing the existence of names and surnames in the area are living in a big ethnic community and earning their living in the community. Additionally changes in patterns of names and surnames are influenced by two general factors: external and internal. External factors are "marginalization" speech act, the interaction with external communities, and communication difficulties with government officials, while internal factors include realization of being Thai citizens and abandonment of traditional practices

Key words: Names, Surnames, Ethnic Groups